

ŘECKO VE STAROVĚKU (3. tis. - 4. stol. př. n. l.)

1. Předantické Řecko (3. tis. – 8. stol. př. n. l.)

V tomto druhém oddíle se přesuneme více na západ, tedy blíže k nám. Počátky lidstva jsme zaznamenali v prvních písemných pramenech v Orientu, ale nemůžeme říct, že v době starověku na žádném jiném světadíle lidé nežili! Vzpomeňte si, jak jsme mluvili o tom, že původně se rozprostíral na světě s největší pravděpodobností pouze jeden kontinent, který se postupně roztrhl do dnešní podoby. Víme tedy, že lidé začali s postupujícím časem pronikat také do oblasti Evropy, ale samozřejmě i Ameriky (i když tento název pochází až z počátků 16. stol. n. l.) či Afriky. Mimochodem i starý Egypt, o kterém už byla řeč, spadá podle dnešního dělení do Afriky.

Zjednoduše tedy naši úvodní řeč na poznatek, že lidé z Asie (Orientu) se postupně dostávají na západ (do dnešní Evropy, totiž přesněji do oblasti dnešního Řecka). O těch nejstarších dobách na území pevninského a ostrovního Řecka (tedy dobách tzv. předantických) toho víme velice málo, protože k nim využíváme většinou pouze obrazové či hmotné prameny. Ne že by zde písemné materiály nebyly, to by se přece muselo jednat o dobu pravěkou a nikoli starověkou, ale jednoduše je častokrát nedokážeme rozluštit. Máme prostě smůlu a můžeme je jen z pozdálí smutně pozorovat. Ale i z těch dalších pramenů se přece jen něco vyzkoumat dá.

Jednak bych se v této kapitole chtěl zmínit o vcelku velkém hornatém ostrově v Egejském moři, kde vládne letní a občas docela suché podnebí. Nachází se nedaleko vlastního Řecka a dá se říct, že se stával jeho součástí. Mnoho turistů tam dnes směřuje na své dovolené. Je to totiž Kréta. Kdybych měl být přesnější, musel bych udat, že se jedná o tzv. Minojskou Krétu, která se v dávných dobách takto nazývala podle bájného krále Mínoa. Ovšem s Krétou se pojí i celá řada dalších různých vymyšlených příběhů. Určitě znáte mýtus o Minotaurovi, což byl napůl člověk a napůl býk.

Důležitou roli hrají na tomto ostrově nálezy částí starých paláců, které de facto sloužily jako hospodářské centrum státu. Nalezli bychom v nich desítky místností, propojených spleťtými chodbami, ve kterých by určitě nebylo tak těžké zabloudit. Jedním z nejvýznamnějších se stal palác ve městě Knóssos, dobře si toto místo zapamatujte, protože to je vlastně takové starověké krétské centrum.

Někdy v 15. stol. př. n. l. byly ovšem tyto paláce zničeny a s nimi i celá minojská etapa. Historici se domnívají, že za zkázu starověké Kréty může výbuch sopky na blízkém ostrově Théra, která vyvolala obrovskou zničující vlnu, a snad dokonce zemětřesení.

Poté začíná hrát větší roli v této oblasti spíše vlastní pevninské Řecko, které se v předantické době nazývá podle slavného paláce ve městě Mykény, totiž mykénské Řecko. Obyvateli tohoto státu byli Acháiové, kočovné kmeny odkudsi z východu. Archeology nejvíce udivily nálezy zlatých posmrtných masek v šachtových hrobech či obrovské vápencové bloky, ze kterých byly paláce stavěny.

Na konci mykénské obdoby měla proběhnout snad nejznámější válka předantického Řecka, totiž válka trójská, někdy okolo r. 1200 př. n. l. tato civilizace zaniká a my se jen stěží dozvíme pravý důvod. Dalších 400 let v této oblasti nám zůstává skryto. Nacházíme pro ně pouze zmínky u tzv. slepého básníka Homéra v jeho dvou světoznámých eposech nebo v písemnostech jiných národů (např. egyptských). Proto se také toto období nazývá období temné (mimochodem minimálně třikrát užitý termín pro různé etapy dějin lidstva) nebo také homérské.